

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю
та кримінального права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«КІБЕРБЕЗПКА ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»
(для заочної форми навчання)**

Освітньо-професійна програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №__ від _____ 20__ р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Кібербезпека та міжнародне право
Викладач (-і)	Яцина Максим Олександрович
Контактний телефон викладача	Яцина Максим Олександрович, тел. 0342 59-61-34
E-mail викладача	Яцина Максим Олександрович, maksym.iatsyna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkp.pnu.edu.ua/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Кібербезпека та міжнародне право» являє собою один із спецкурсів, що заснований на традиціях порівняльного правознавства, що на відміну від традиційного підходу до вивчення законодавства окремих країн, дозволяє краще засвоїти студентами навичок порівняльно-правового аналізу та критичного мислення.</p> <p>Цей спецкурс покликаний надати уявлення та сформуванню системи знань про сучасні підходи до розуміння таких понять як «кібербезпека», «кіберзлочинність», «кіберзлочин», «кібертероризм» та ін., визначити основні проблеми правозастосовної практики в цій сфері, а також міжнародне нормативно-праве поле забезпечення кібербезпеки у світі. Окрема увага приділена тематиці законодавства Європейського Союзу, оскільки воно виступає узагальнюючим орієнтиром для розвитку держави і права України на сучасному етапі розвитку.</p> <p>Вивчення даного спецкурсу дозволить студентам набути знань про історію становлення та розвитку кібербезпеки та кіберзлочинності, стан та перспективи розвитку кримінального права щодо кримінальної відповідальності за кіберзлочини.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення дисципліни «Кібербезпека та міжнародне право» є оволодіння студентами теоретичними знаннями, надбання навичок порівняльно-правового аналізу та правильного застосування норм міжнародного права та права Європейського Союзу.</p> <p><u>Цілями дисципліни</u> є: набуття студентами знань та розуміння змісту таких як «кібербезпека», «кіберзлочинність», «кіберзлочин», «кібертероризм» та ін.; формування в них вмінь та навичок щодо вміння працювати з міжнародними нормативними актами; розвинути в них здатність до порівняльно-правового аналізу кримінально-правових норм різних європейських країн.</p> <p>Досягнення мети та цілей дисципліни можливе через виконання таких завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) освоєння глибоких та системних знань про теоретичні засади кібербезпеки; 2) формування у студентів розуміння правозастосування норм міжнародного європейського права, які регулюють питання забезпечення кібербезпеки та боротьби з кіберзлочинами; 3) формування у студентів розуміння тенденцій розвитку забезпечення кібербезпеки та протидії кіберзлочинам. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності: - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; - навички використання інформаційних і комунікативних технологій; - прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності: - здатність застосовувати знання з основ теорії кримінального права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві; - здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права; - знання і розуміння основ права Європейського Союзу; - знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конференційної інформації; - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування; - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання: - здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; - проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, в тому числі іноземних; - формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; - використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; - пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту; - належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності; - пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів; - застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	8
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	4
Самостійна робота	78

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
7	081 Право	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Заняття	Сам. роб.
Тема 1. Кібербезпека: історія, поняття, види.	2	2	8
Тема 2. Кіберзлочинність: поняття, види та запобігання.	2	0	10
Тема 3. Кібертероризм: поняття та види.	0	0	8
Тема 4. Система міжнародного законодавства забезпечення кібербезпеки.	0	0	8
Тема 5. Кібербезпека у Європейському Союзі.	2	2	10
Тема 6. Міжнародне співробітництво у боротьбі з кіберзлочинністю.	2	0	8

Тема 7. Кібербезпека в Україні.	0	0	10
Тема 8. Кримінально-правове забезпечення боротьби з кіберзлочинністю в Україні.	0	0	8
Тема 9. Особливості методики розслідування кіберзлочинів.	0	0	8
ЗАГ.	8	4	78
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.6.3. Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/ .		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової контрольної роботи. Робота виконується на 2-му практичному занятті. На контрольну виносяться 1 описове завдання, яке оцінюється в 6 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 6 балів та 8 тестових запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальний бал за контрольну становить 20. За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного практичного заняття. Види індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kkp.pnu.edu.ua/		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п. 4.6.3. Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань та експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять:</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.</p>			
8. Рекомендована література			
<ol style="list-style-type: none"> Christou G. Cybersecurity in the European Union: Resilience and Adaptability in Governance Policy. Palgrave Macmillan, 2014. 222 p. Christou G. The challenges of cybercrime governance in the European Union. European Politics and Society. 2018. Vol. 19, no. 3. P. 355–375. 			

3. Craigen D., Diakun-Thibault N., Purse R. Defining Cybersecurity. *Technology Innovation Management Review*. 2014. Vol. 4, no. 10. P. 13–21.
4. Finnemore M., Hollis D. B. Constructing Norms for Global Cybersecurity. *American Journal of International Law*. 2016. Vol. 110, no. 3. P. 425–479.
5. Kañciak A. Cybercrime as a New Challenge for the Security Policy of the European Union. *Internal Security*. 2014. Vol. 6, no. 1. P. 145–158.
6. *Researching Cybercrimes* / ed. by A. Lavorgna, T. J. Holt. Cham : Springer International Publishing, 2021. 539 p.
7. Лісовська Ю.П. Кібербезпека: ризики та заходи: навч. посібник. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. — 272 с.
8. Марков В.В. До питання щодо зарубіжного досвіду протидії кіберзлочинності // *Право і безпека*. – 2015. – № 2(57). – С. 107-113.
9. Марущак А. І. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональною кіберзлочинністю. *Інформація і право*. 2018. Т. 3(26). С. 104–110.
10. Марущак А.І. Проблеми розслідування кіберзлочинів в Україні / *Економіка. Фінанси. Право*. – 2018. – № 1. – С. 23-27.
11. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): підручник / В.А. Грінчак, І.В. Земан, І.І. Когутич, О.К. Марін. Харків: Право, 2019. 440 с.
12. Попко В.В., Попко Є.В. Міжнародно-правова регламентація транснаціональної кіберзлочинності у кіберпросторі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2021. № 66. С. 276–283.
13. Розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним розповсюдженням у мережі Інтернет медійного контенту провайдерами програмних послуг та Інтернет-провайдерами : метод. рек. / [О. М. Стрільців, О. С. Тарасенко, І. Р. Курилін та ін.]. Київ, 2017. 44 с.
14. Самойленко О. А. Виявлення та розслідування кіберзлочинів [Текст] : навчально-методичний посібник / О. А. Самойленко. Одеса : , 2020. 112 с.
15. Самойленко О.А. Основи методики розслідування злочинів, вчинених у кіберпросторі: монографія / О. А. Самойленко ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Одеса: ТЕС. 2020. 372 с.

Підготував: асист. Яцина М. О. PhD